

Sygn. akt XV Ca 1011/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agata Szlingiert

Sędziowie: SSO Joanna Andrzejak-Kruk

SSO Brygida Łagodzińska (spr.)

Protokolant: st. prot. sąd. Aneta Sawka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 grudnia 2015 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa R. G.

przeciwko (...) S.A. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyniu

z dnia 2 marca 2015 r.

sygn. akt I C 117/15

uchyla zaskarżony wyrok, znosząc postępowanie przeprowadzone na rozprawie w dniu 1 grudnia 2014r. i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gostyniu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Joanna Andrzejak-Kruk Agata Szlingiert Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 27 marca 2012 r. powód R. G. wniósł o ustalenie, że umowa z dnia 30 listopada 2011r., łącząca powoda z pozwanym firmą (...) S.A z siedzibą w K. stanowi umowę o pracę, o zasądzenie z tego tytułu zaległego wynagrodzenia za pracę kwoty 6.665,60 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 1.499,90 zł od dnia 16 lutego 2012 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 665,70 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty. Ponadto w ramach żądanej zapłaty R. G. wniósł o zasądzenie kwoty 4.500 zł z tytułu odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 22 marca 2012 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów sądowych na jego rzecz.

Pozwany (...) S.A z siedzibą w K. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa jako bezzasadnego oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2012 r., sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w L. (...) oddalił powództwo o ustalenie stosunku pracy i odszkodowanie w związku z rozwiązaniem stosunku pracy, a sprawę o zapłatę wynagrodzenia, czyli o zapłatę

kwoty 2.165,60 zł przekazał do rozpoznania w postępowaniu zwykłym. Apelację powoda od tego wyroku oddalił Sąd Okręgowy w P(...) wyrokiem z dnia 10 maja 2013 r.

Na rozprawie przeprowadzonej w dniu 1 grudnia 2014 r. powód wskazał, iż domaga się zasądzenia spornej kwoty z tytułu zapłaty wynagrodzenia za pracę za miesiąc luty 2014r. w kwocie 1.499,90zł i marzec 2012r. w kwocie 665,70zł.

Wyrokiem z dnia 2 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w G. w punkcie 1. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.165,60 zł z odsetkami ustawowymi: od kwoty 1.499,90 zł od dnia 16 lutego 2012 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 665,70 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty, w punkcie 2. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 634 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w punkcie 3. nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w (...)) kwotę 109 zł tytułem nieuiszczonych kosztów procesu.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowią następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji:

Pozwany (...) S.A z siedzibą w K. w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej zajmuje się pośrednictwem w doręczaniu przesyłek i paczek na rzecz kontrahentów. W 2006 r. zawarł z (...) SA umowę pośrednictwa w doręczaniu przesyłek pobraniowych i paczek pocztowych. Zgodnie z umową fizyczne doręczanie przesyłek przez pozwanego następowało przez kurierów specjalnie rekrutowanych przez pozwanego do wykonania umowy z (...) SA. Wymagania jakie miał spełniać kurier zostały w całości wyznaczone przez (...), pozwany nie nakładał na kurierów innych warunków poza wymaganiami wskazanymi przez (...)SA. (...) SA wymagała, aby kurierzy rekrutowani przez pozwanego posiadali samochód typu (...)lub (...) w kolorze białym lub żółtym oraz narzuciła wymogi odnośnie ubioru kurierów. Do obowiązków kuriera należało stawienie się w urzędzie pocztowym o godz. 8.00 lub 13.00, pobranie paczek oraz dostarczenie ich odbiorcom. Godziny stawienia się przez kuriera w urzędzie wynikały z harmonogramu stanowiącego załącznik do umowy pomiędzy pocztą, a pozwanym. W przypadku dostarczenia przesyłek doręczanych za pobraniem kurier był zobowiązany rozliczyć się z pobranej gotówki. (...) SA wymagała, aby kurier wykonywał obowiązki osobiście, kurier mógł korzystać z pomocy osoby trzeciej lub być zastąpiony przez osobę trzecią jedynie za zgodą pozwanego. W razie niespełnienia przez pozwanego warunków umowy (...) SA była uprawniona do żądania od pozwanego kar umownych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Zakres i czas wykonania przez kuriera obowiązków był uzależniony od ilości przesyłek, które miały być dostarczone danego dnia.

W związku z umową z (...) SA pozwany zamieścił ogłoszenie na portalu internetowym, iż poszukuje osób w celu dostarczenia przesyłek (...) SA na terenie G. zaznaczając wymóg posiadania przez kuriera samochodu marki (...) lub (...). W imieniu pozwanej rekrutacji kurierów na terenie miejscowości G. dokonywał A. K. wraz z Ł. C.. Powód R. G. odpowiedział na ogłoszenie pozwanego, gdyż dysponował samochodem typu (...). A. K. wyznaczył pozwanemu miejsce i termin rozmowy rekrutacyjnej oraz na kilka dni przed spotkaniem przesłał powodowi treść umowy, jaka miała być zawarta pomiędzy stronami. R. G. zapoznał się z warunkami umowy, która zatytułowana była jako umowa zlecenia. W dniu 29 listopada 2011 r. powód zawarł z pozwanym reprezentowanym przez A. K. i Ł. C. umowę zatytułowaną jako umowa zlecenie na wykonywanie usługi doręczania paczek pocztowych wraz z usługą komplementarną na terenie G.. Strony określiły czas związania umową na dzień 29 listopada 2012 r. , termin odbioru paczek na godz. 13.00, a termin rozliczenia się z paczek i pobrań na 18.00. Wynagrodzenie powoda strony ustaliły na 2,10 zł netto za każdą skutecznie doręczoną paczkę pocztową. W dniu 30 listopada 2011 r. powód zawarł z pozwanym umowę na czas nieokreślony, na mocy której R. G. zobowiązał się do pobierania z (...) w G. i prawidłowego doręczenia paczek i przesyłek pobraniowych oraz wykonania związanej z tymi działaniami usługi komplementarnej w granicach miasta G.. W umowie strony zostały określone jako zleceniodawca i zleceniobiorca, a zgodnie z warunkami strony zobowiązały się uzgadniać sposób doręczania paczek i przesyłek pobraniowych wraz z usługą komplementarną przez powoda oraz wysokość wynagrodzenia. Wynagrodzenie powoda strony ustalały na podstawie przedstawionych przez powoda dokumentów wskazujących na liczbę doręczonych paczek i liczbę paczek, w stosunku do których nie podjęto próby doręczenia , a w przypadku braku zestawienia na podstawie zestawienia przygotowanego przez (...) S.A. (...) powoda wynosiło 2,10 zł za prawidłowo i faktycznie doręczoną przesyłkę w miesięcznym okresie rozliczeniowym, pod

warunkiem dostarczenia w nieprzekraczalnym terminie do 5-dnia miesiąca podpisanego rachunku. Zgodnie z umową i załącznikami powód zobowiązał się do pobierania wskazanej ilości paczek i przesyłek pobraniowych w (...) w G. i prawidłowe ich dostarczenie oraz rozliczenie do godz. 18.00 dnia pobrania. R. G. zobowiązał się we własnym zakresie zapewnić samochód odpowiedni do przewożenia przesyłek pocztowych i pobraniowych tj. samochodu (...) lub(...) o minimalnej ładowności 590 kg koloru żółtego lub białego. W razie uszkodzenie lub innej niesprawności pojazdu powód zobowiązał się dostarczyć samochód zastępczy spełniające te warunki. Strony ustaliły możliwość rozwiązania umowy z zachowaniem 3- miesięcznego terminu wypowiedzenia. Pozwany został uprawniony do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym bez wypłaty wynagrodzenia z winy powoda w przypadku m.in. nieprawidłowego wykonania umowy tj. niezgodnie z postanowieniami oraz zasadami zawartymi w umowie i załącznikach. W razie niepodstawienia samochodu spełniającego warunki określone w załączniku nr (...) do umowy pozwany mógł obciążyć powoda karą umowną w wysokości 750 zł za każde uchybienie. Powód w celu zabezpieczenia wszelkich roszczeń pozwanego związanych z umową z dnia 30 listopada 2011 r. złożył podpisany in blanco weksel z deklaracją wekslową. Przystąpił do wykonywania umowy w dniu 30 listopada 2011 r. Oprócz powoda kurierem na terenie miejscowości G. był również R. R., który także świadczył pracę na rzecz pozwanego na podstawie umowy zlecenia. Powód stawił się na terenie (...) w dniach otwarcia, pobierał przesyłki pobraniowe i paczki przekazane przez pracowników poczty w tym I. G., a następnie rozwoził przesyłki i paczki przy wykorzystaniu własnego samochodu marki R. (...) koloru białego na własny koszt i we własnym ubraniu. Pierwsza tura poboru paczek przypadła na godzinę 08.00, natomiast następna na godzinę 13.00. Jeżeli paczek na godzinę 08.00 było mało wówczas pracownik poczty decydował, iż doręczenie wykona tylko jeden z kurierów, a drugi nie wykonywał wówczas usługi, ale miał obowiązek stawić się o godzinie 13.00. Powód ponosił pełne koszty utrzymania pojazdu oraz ubioru i telefonu komórkowego. Pracownicy (...) nie wydawali powodowi żadnych poleceń odnośnie sposobu i kolejności wykonywania doręczeń. R. G. dostarczał przesyłki i paczki w ustalonej przez siebie kolejności i nie otrzymywał w tym zakresie żadnych wiążących poleceń. Po dostarczeniu przesyłek powód wracał do placówki poczty i rozliczał się z pobranych paczek tego samego dnia najpóźniej do godziny 21.00. Powód zawsze rozliczał się z pobranych przesyłek tego samego dnia. Wystawił za wykonane prace za miesiąc luty 2012 rachunek na kwotę 1.499,90zł netto po uwzględnieniu wszystkich potrąceń. Pozwany nie zapłacił powodowi tej kwoty. W dniu 15 marca 2012 r. samochód powoda przy pomocy, którego doręczał na podstawie umowy z dnia 30 listopada 2011 r. przesyłki i paczki uległ awarii. R. G. poinformował telefonicznie I. G. o awarii, a paczki w tym dniu doręczył R. R.. Z uwagi na awarię, powód nie podstawił samochodu spełniającego warunki umowy z dnia 30 listopada 2011 r. i załącznika nr (...) w dniu 16 marca 2012 r. Powód poinformował pozwanego o awarii pojazdu. Następnego dnia 16 marca 2012 r. powód został poinformowany w (...), że nie może rozwozić przesyłek, gdyż jego samochód nie spełnia wymogów wynikających z umowy. W kolejnych dniach R. G. nadal nie podstawił do odbioru paczek i przesyłek pojazdu zgodnego z umową. Z uwagi na powyższe pismem z dnia 19 marca 2012 r. pozwany pisemnie rozwiązał umowę zawartą z powodem w dniu 30 listopada 2011 r. w trybie natychmiastowym. W ocenie pozwanego niepodstawienie przez powoda pojazdu spełniającego wymagania wynikające z umowy stron i załącznika nr (...) do umowy stanowiło również rażące naruszenie postanowień uprawniające do naliczenia kary umownej. Pozwany poinformował również R. G. o braku wypłaty wynagrodzenia wskutek rozwiązania umowy. Powód zaprzestał faktycznie wykonywać pracę w dniu 15 marca 2012 r. W dniu 31 marca 2012 r. R. G. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 6.665,60 zł w tym kwoty 1.499,90 zł tytułem wynagrodzenia za miesiąc luty 2012 r. oraz 665,70 zł tytułem wynagrodzenia za marzec 2012 r. za okres do 15 marca 2012 r. Pozwany nie uiścił z tytułu wynagrodzenia powodowi żadnej kwoty. Sąd Rejonowy wyjaśnił, że zgodnie z § 7 ust. 3 umowy wynagrodzenie płatne jest w terminie do 15-go dnia miesiąca następującego po miesiącu rozliczeniowym pod warunkiem dostarczenia w nieprzekraczalnym terminie do 5-go dnia tego miesiąca podpisanego rachunku. Według § 8 ust. 2 umowy wcześniejsze zakończenie umowy zawartej z (...) uprawnia zleceniodawcę do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym, a zleceniobiorcy nie przysługuje roszczenie o wykonanie pozostałej części przedmiotu umowy. Natomiast zgodnie z § 8 ust. 3 w powyższym przypadku zleceniodawca wypłaci zleceniobiorcy wynagrodzenie za prawidłowo dostarczone paczki pocztowe i przesyłki pobraniowe wraz z usługą komplementarną do dnia rozwiązania umowy, zgodnie ze sporządzonym protokołem odbioru. Zgodnie z § 10 umowy zleceniobiorca z tytułu niewykonywania lub nienależytego wykonywania usług określonych w umowie zapłaci zleceniobiorcy karę umowną m.in. za każde nie podstawienie samochodu lub każde podstawienie samochodu nie spełniającego wymogów określonych w załączniku nr 7 do umowy w wysokości 750 zł. Sąd Rejonowy wskazał, że dokonał powyższych ustaleń faktycznych w oparciu o dowody w

postaci dokumentów (umowa k.10-21, załączniki do umowy k.22-46, wyliczenie wynagrodzenia za miesiąc luty k.47, oświadczenie k.49, wypowiedzenie umowy k.50, wezwanie do zapłaty k.51-52, wiadomości mailowe stron k.53-54, kserokopie akt Sądu Rejonowego w L. sygn. akt (...)k.76-185) i w oparciu o zeznania powoda R. G.. Sąd zważył, że powyższe dokumenty zostały sporządzone w sposób jasny i czytelny oraz nie było żadnych wątpliwości, co do ich autentyczności. Z uwagi na powyższe Sąd uznał je za wiarygodne dowody w sprawie. Wskazał nadto, że ich ocena została przeprowadzona także w ramach postępowania przed Sądem Pracy i Sąd w obecnej sprawie podziela tę ocenę. Odnosząc się do oceny zeznań powoda Sąd Rejonowy uznał je za wiarygodne, gdyż znalazły potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w sprawie. Sąd Rejonowy podał, że powód przedstawił okoliczności związane z przebiegiem jego zatrudnienia i wskazał, że do ostatniego dnia jego faktycznego zatrudnienia rozliczył się z wszystkich przesyłek i pieniędzy. Poinformował również pozwanego o awarii samochodu i zakupie nowego pojazdu. Według powoda następnego dnia rozwoził przesyłki bez żadnych zastrzeżeń ze strony pozwanego. Dopiero kolejnego dnia został poinformowany o rozwiązaniu z nim umowy. Pracownik pozwanego poinformował go telefonicznie, że pojazd nie spełnia wymogów umowy i nie można nim rozwozić przesyłek. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości. Sąd pierwszej instancji wskazał, że w związku z wyrokiem Sądu Pracy, powód R. G. wniósł o zasądzenie z tytułu zaległego wynagrodzenia kwoty 2.165,60 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 1.499,90 zł od dnia 16 lutego 2012 r. do dnia zapłaty, a od kwoty 665,70 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazał, iż domaga się tej kwoty z tytułu niewypłaconego wynagrodzenia za miesiąc luty i marzec za okres do faktycznego wypowiedzenia umowy w dniu 15 marca 2012 r. Pozwany podniósł, iż zgodnie z umową przysługiwało mu prawo wypowiedzenia umowy i obciążenia powoda karą umowną obejmującą kwotę 750 zł za każdy dzień niepodstawienia auta lub podstawienia auta niespełniającego wymogi umowy i załącznika nr(...) Pozwany wskazał, że wybrał dla powoda łagodniejszą sankcję finansową, gdyż nie wypłacił mu wynagrodzenia zamiast obciążać go karami umownymi. Sąd Rejonowy zważył, że w niniejszej sprawie doszło do zawarcia umowy cywilnoprawnej wyczerpującej znamiona umowy o dzieło, po czym powołał się na treść przepisów art. 627 k.c. Sąd Rejonowy podał, że charakter tej umowy został określony również przez Sąd Pracy, który w uzasadnieniu wyroku podkreślił, iż w umowie wiążącej strony występują elementy charakterystyczne dla umowy o dzieło. Istotą tej umowy było osiągnięcie przez powoda rezultatu w postaci skutecznego doręczenia przesyłek i paczek. Sam fakt otrzymania wynagrodzenia przez powoda oraz jego wysokość była uzależniona od skutecznego doręczenia przez niego przesyłek, nie zaś od samego starannego działania R. G. charakterystycznego dla umowy zlecenia. Ponadto powód zgodził się również na otrzymywanie wynagrodzenia uzależnionego od skuteczności doręczania przesyłek i ich ilości. Zgodnym zamiarem stron było zawarcie umowy rezultatu, w oparciu o którą R. G. doręczał przesyłki i paczki za wynagrodzeniem uzależnionym od skuteczności doręczeń. Podstawowym obowiązkiem zamawiającego jest zapłata przyjmującemu zamówienie należnego wynagrodzenia. Jeżeli strony umowy o dzieło nie umówiły się inaczej, wynagrodzenie jest należne w momencie oddania (wydania) dzieła. Sąd Rejonowy zważył, że wskazanie podstaw do ustalenia wynagrodzenia może polegać w szczególności na odwołaniu się w umowie o dzieło do określonych cenników, norm, stawek, kosztów, narzutów itp., w oparciu o które możliwe będzie ustalenie obowiązującego strony wynagrodzenia. Powód wykonywał pracę do 15 marca 2012 r. i za ten okres należy się jemu wynagrodzenie. Umowa o pracę została rozwiązana formalnie od dnia 19 marca 2012 r., natomiast powód nie świadczył już pracy faktycznie od dnia 15 marca 2012 r. Pozwany rozwiązał umowę o dzieło na podstawie § 9 ust. 3 umowy zgodnie, z którym zleceniodawcy przysługuje prawo rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym bez wypłaty wynagrodzenia. Pozwany w piśmie o rozwiązaniu umowy wskazał jedynie, iż konsekwencją natychmiastowego rozwiązania umowy jest zgodnie z jej przepisami brak wypłaty wynagrodzenia oraz nie obciążył powoda karą umowną, a wskazał jedynie, że takie prawo przysługuje mu na podstawie uregulowań umownych. Sąd Rejonowy analizując niniejszą sprawę doszedł do przekonania, że pozwany na podstawie zawartej umowy nie mógł pozbawić powoda wynagrodzenia za miesiąc luty i marzec 2012 r. Z § 9 ust.3 umowy nie wynika, że pozwany miał uprawnienie do pozbawienia wynagrodzenia powoda za okres dwóch miesięcy wstecz. Z interpretacji tego przepisu w ocenie Sądu I instancji można wywieść tezę, iż chodziło o wynagrodzenie bieżące, które należało liczyć od dnia wystąpienia jednej z przyczyn rozwiązania umowy. Ponadto pozwany nie wykazał również, czy doszło do winy powoda w zaprzestaniu wykonywania umowy. Jak wynika z ustaleń faktycznych przyczyną zaprzestania wykonywania umowy przez powoda była awaria samochodu. Powód natomiast próbował natychmiast wywiązać się ze swojego obowiązku polegającego na konieczności podstawienia auta zastępczego. Jednakże w ciągu jednego dnia nie był w stanie kupić samochodu spełniającego wymogi (...)i zakupił

pojazd w innym kolorze. Jednakże już w dniu 15 marca został on poinformowany mailowo, że nie może rozwozić przesyłek samochodem niespełniającym wymogów załącznika nr (...). Wobec powyższego powód podjął wszelkie próby wywiązania się z obowiązków wynikających z umowy, a nieskuteczność tych starań nie była zawiniona przez powoda. Zdaniem Sądu Rejonowego, powód nie zawinił w tym, że zaprzestał wykonywać umowę i stąd w ocenie Sądu rozwiązanie umowy w podanym przez pozwanego trybie nie mogło skutkować pozbawieniem go wynagrodzenia. Ponadto pozbawienie powoda wynagrodzenia za okres luty - marzec 2012 nie wynika z postanowienia umownego będącego podstawą rozwiązania umowy. Nie zostało w nim wskazane, za jaki czas zleceniobiorca nie otrzyma wynagrodzenia i od kiedy należy liczyć taki okres. Uregulowanie to jest zatem zbyt ogólne, aby na jego podstawie można było wywieść prawo do pozbawienia powoda wynagrodzenia za pełne dwa miesiące liczone wstecz od rozwiązania umowy, kiedy to powód należycie wykonał swoje obowiązki. Jeżeli powód nie wykonywał już pracy od 15 marca do 19 marca to mógł zostać pozbawiony wynagrodzenia tylko za ten okres. Jeżeli w niniejszym przypadku mamy do czynienia z umową o dzieło to za osiągnięcie pożądanego rezultatu pozwany winien zapłacić powodowi umówione wynagrodzenie. Wobec powyższego jeżeli powód wykonywał swoje obowiązki i dostarczył przesyłki, z których rozliczył się za okres do dnia 15 marca, to nie może zostać pozbawiony zapłaty wynagrodzenia za ten okres. Wobec powyższego w ocenie Sądu Rejonowego powodowi należy się wynagrodzenie za pracę świadczoną do 15 marca 2012 r., gdyż w tym okresie wywiązał się ze swoich obowiązków przewidzianych w umowie. Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwany wskazał, iż zamiast obciążać powoda karą umowną pozbawił go wynagrodzenia. Tego typu rozwiązanie jest również niedopuszczalne z prawnego punktu widzenia. Jeżeli pozwanemu przysługiwało uprawnienie obciążenia powoda karą umowną, to powinien był nią obciążyć powoda i co najwyżej dopiero potrącić jej wysokość z należnego wynagrodzenia. Tymczasem powód nie otrzymał żadnej pisemnej informacji, z której wynikałoby jaką kwotę powinien zapłacić pozwanemu w związku z niewykonaniem umowy. Jeżeli pozwany nie skorzystał z nałożenia kary umownej to nie mógł w zamian za nią pozbawiać powoda wynagrodzenia. Sąd Rejonowy uznał, iż powód powinien otrzymać wynagrodzenie za miesiąc luty 2012 r. w kwocie 1.499,90zł oraz marzec 2012 r. w kwocie 665,70 zł. W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo należało uwzględnić i w punkcie 1. wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.499,90 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 16 lutego 2012 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 665,70 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty. Odsetki płatne są od dnia następnego po upływie terminu do wypłaty wynagrodzenia określonego w § 7 ust. 3 umowy. Zaś samo orzeczenie o odsetkach opiera się na treści art. 481 § 1 k.c. Orzeczenie o kosztach w punkcie 2. wyroku zostało oparte na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. i obejmuje opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 34 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda – 600 zł. Wysokość tego wynagrodzenia ustalono stosownie do treści przepisów § 2 ust.1, § 4 ust.1, § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. Nr 163, poz.1349 z późn. zm.). Orzeczenie w punkcie 3. w zakresie nieuiszczonych kosztów sądowych w kwocie 109,- zł, to jest brakującej opłaty sądowej od pozwu, oparto na treści art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2010r., nr 90, poz. 594 z późn. zm.).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości. Skarżący zarzucił orzeczeniu:

- nieważność postępowania, na podstawie art. 379 pkt. 5 k.p.c., wskutek naruszenia art. 149 § 2 k.p.c. w związku z art. 150 k.p.c. i art. 214 k.p.c. oraz 207 § 2 k.p.c., poprzez niezawiadomienie pełnomocnika apelującego o terminie rozprawy z dnia 1 grudnia 2014r., nieodroczenie rozprawy mimo tego obowiązku, mimo, że w aktach sprawy brak było dowodu doręczenia wezwania, i w konsekwencji pozbawienie apelującego możliwości obrony swych praw. O terminie rozprawy z dnia 1 grudnia 2014 r. pozwany powziął wiedzę dopiero z treści uzasadnienia wyroku, z którego wynika że powód na przedmiotowej rozprawie ustnie do protokołu wskazał żądanie pozwu oraz jego podstawę faktyczną, które Sąd I instancji wziął pod uwagę rozstrzygając sprawę,

- naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w następstwie nierozpoznania istoty sprawy, a przynajmniej braku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy, na skutek braku przeprowadzenia przez Sąd I instancji dowodów na okoliczność ustalenia zasadności roszczenia powoda

o zapłatę oraz ograniczenie rozpoznania sprawy jedynie do oceny dowodów przeprowadzonych na zupełnie odmienną okoliczność i w innym postępowaniu, toczącym się w związku z powództwem złożonym w oparciu o inną podstawę faktyczną i prawną przed Sądem Pracy,

- naruszenie przepisu postępowania - art. 236 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie w sprawie na skutek braku wydania przez Sąd I instancji formalnego postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodów które Sąd brał pod uwagę, dokonując rozstrzygnięcia w sprawie, co pozbawiło stronę pozwaną możliwości przedstawienia stanowiska odnośnie każdego z przeprowadzonych dowodów,

- naruszenie przepisów postępowania - art. 227 k.p.c. w zw. z art. 241 k.p.c. poprzez ich nie zastosowanie w sprawie na skutek braku uzupełnienia postępowania dowodowego przeprowadzonego w sprawie o sygn. (...) lub wydania zarządzenia o powtórzeniu postępowania dowodowego przeprowadzonego w ww. sprawie z rozszerzeniem tezy dowodowej o okoliczności objęte przedmiotowym postępowaniem o zapłatę, które nie były wcześniej brane pod uwagę w postępowaniu przeprowadzonym w Sądzie Pracy, a mają istotny wpływ na wynik sprawy,

- naruszenie przepisów postępowania art. 187 k.p.c. oraz 207 § 1 i § 3 k.p.c. poprzez ich nie zastosowanie w sprawie na skutek braku zobowiązania powoda do sprecyzowania żądania pozwu i określenia podstawy faktycznej powództwa przez powoda oraz wskazania dowodów i twierdzeń na jego poparcie a także nie doręczenie pozwanemu odpisu pozwu wraz z dowodami na jego poparcie, co skutkowało uniemożliwieniem pozwanemu szczegółowego odniesienia się do żądania powoda w przedmiotowym postępowaniu i zgłoszenia wniosków dowodowych na poparcie swojego stanowiska,

- naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c., poprzez ich niewłaściwe zastosowanie wskutek sprzeczności ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym w następstwie arbitralnego przyjęcia, że zobowiązanie w postaci dzieła w miesiącach lutym 2012 oraz marcu 2012 zostało wykonane prawidłowo przez powoda podczas gdy w materiale dowodowym brak jakiegokolwiek dokumentu, który stanowiłby potwierdzenie tak wykonania dzieła jak również ewentualnej wysokości wynagrodzenia przysługującego powodowi za jego wykonanie,

- naruszenie przepisu postępowania - art. 232 k.p.c. zd. pierwsze w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie na skutek dowolnego przyjęcia przez Sąd I instancji, że powód wykonał prawidłowo świadczenie na rzecz pozwanej oraz spełnił wszystkie wymagane umową warunki konieczne dla uzyskania wynagrodzenia w żądanej wysokości podczas gdy strona powodowa zaoferowała na tą okoliczność żadnego dowodu, a dowody zgromadzone w sprawie dotyczące powództwa o ustalenie stosunku pracy sygn. (...) są niewystarczające dla ustalenia zasadności roszczenia o zapłatę w postępowaniu cywilnym co do zasady jak i co do wysokości,

- naruszenie przepisu postępowania - art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w następstwie niewskazania w sposób precyzyjny faktów, które sąd uznał za udowodnione, konkretnych dowodów, na których się oparł oraz w szczególności przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej na skutek ogólnikowego wskazania, że stan faktyczny Sąd ustalił jedynie na podstawie wymienionych dokumentów z akt sprawy (...) i w oparciu o zeznania powoda podczas gdy w postępowaniu (...) przeprowadzono szereg innych dowodów, które Sąd orzekający z nieznanymi przyczynami pominął, wobec czego nie istnieje możliwość jednoznacznej rekonstrukcji podstaw rozstrzygnięcia dokonanego przez Sąd I instancji,

- naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 628 § 1 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie na skutek pominięcia przez Sąd I instancji okoliczności, że strony w umowie w jasny i precyzyjny sposób określiły warunki konieczne do wypłaty wynagrodzenia oraz sposób obliczenia wynagrodzenia za wykonanie dzieła, natomiast Sąd wbrew postanowieniom umownym i w braku jakichkolwiek dowodów na tą okoliczność uznał że wynagrodzenie jest powodowi należne w żądanej wysokości pomimo braku dowodu na wykonanie dzieła, wysokość należności oraz wystawienia i dostarczenia pozwanemu do 5-go dnia następnego miesiąca podpisanego rachunku,

- naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 65 § 1 i 2 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie na skutek dokonania przez Sąd I instancji wykładni oświadczeń woli stron umowy wbrew jednoznacznej treści umowy z której wynika że powód był uprawniony do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym bez wypłaty wynagrodzenia między innymi w przypadku przerwania wykonywania czynności, co bezspornie nastąpiło a także z pominięciem uwzględnienia celu i okoliczności w jakich umowa została zawarta, jak również udziału podmiotu trzeciego - (...) S.A., która miała prawo oceniać prawidłowość realizacji umowy przez powoda ze skutkiem ewentualnych sankcji dla pozwanej,

- naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 353¹ k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że strony nie były uprawnione do zastosowania na wypadek nieprawidłowego wykonania umowy przez Wykonawcę sankcji w postaci braku wypłaty wynagrodzenia, na co podpisując umowę zgadzał się powód,

- naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 481 § 1 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie na skutek obciążenia pozwanego odsetkami ustawowymi od kwoty 1.499,90 zł od dnia 16 lutego 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 665,70 zł od dnia 16 marca 2012 roku do dnia zapłaty pomimo, iż pozwany nie był w zwłoce ze spełnieniem świadczenia na rzecz powoda, a nawet jeśli uznać roszczenie powoda za zasadne to powód nie udowodnił daty doręczenia pozwanemu rachunków obejmujących dochodzone należności co do kwoty 1.499,90 zł, a odnośnie kwoty 665,70 zł powód nie przedstawił nawet żadnego rachunku z którego ta kwota by wynikała.

W konsekwencji powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości, oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G. w związku z nierozpoznanie istoty sprawy oraz koniecznością przeprowadzenia dodatkowych dowodów oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód w odpowiedzi na apelację pozwanego wniósł o oddalenie apelacji jako całkowicie bezzasadnej oraz o obciążenie pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego, w tym kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się zasadna, z uwagi na usprawiedliwiony zarzut nieważności postępowania w zakresie rozprawy przeprowadzonej w dniu 1 grudnia 2014 r. oraz zarzut nierozpoznania istoty sprawy, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego orzeczenia, zniesieniem postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Ze względu na doniosłość stwierdzonych przez Sąd Okręgowy uchybień Sądu Rejonowego w rozpoznawaniu sprawy, w pierwszej kolejności należy przedstawić przebieg postępowania prowadzonego w sprawie o zapłatę wynagrodzenia od pozwanego z tytułu zawartej pomiędzy stronami umowy.

Sąd Rejonowy w L. w wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r., wydanym w sprawie prowadzonej z powództwa R. G. przeciwko (...) S.A. o ustalenie istnienia stosunku pracy, zapłatę i odszkodowanie, w wyroku z dnia 20 grudnia 2012 r. sprawę o zapłatę wynagrodzenia przekazał do rozpoznania w postępowaniu zwykłym. Orzeczenie to stało się prawomocne wskutek wydania w dniu 10 sierpnia 2013 r., w sprawie opatrzonej sygn. akt (...) przez Sąd Okręgowy w Poznaniu wyroku oddalającego apelację powoda. Po zwrocie akt z Sądu Okręgowego, akta zostały odłożone zgodnie z zarządzeniem z dnia 6 września 2013 r., a następnie na mocy zarządzenia z 12 września 2014 r. przedłożono te akta sędziemu, po ujawnieniu omyłkowego umieszczenia ich w archiwum. Kolejno sprawa została przekazana według właściwości do Sądu Rejonowego w L. (VII Zamiejscowego Wydziału w G. (obecnie Sądu Rejonowego w G.). W dniu 1 grudnia 2014 r. została przeprowadzona rozprawa, na której stawiał się powód i stwierdzono, że za pozwanego nie stawiał się nikt, prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy. Po dopuszczeniu i przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania stron ograniczonego do wysłuchania powoda na okoliczność wysokości wynagrodzenia,

zasad naliczania i braku podstaw do odmowy wypłaty wynagrodzenia, Sąd Rejonowy stwierdził brak prawidłowego zawiadomienia o terminie pełnomocnika pozwanego i odroczył rozprawę do dnia 16 lutego 2015 r. Na kolejnej i ostatniej rozprawie – w dniu 16 lutego 2015 r., Sąd Rejonowy w G. odebrał ostateczne stanowisko procesowe od strony powodowej, zamknął rozprawę i oznajmił, że orzeczenie w sprawie zostanie ogłoszone w dniu 2 marca 2015 r. Z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika, iż zostało ono oparte na dokumentach: umowie k.10-21, załącznikach do umowy k. 22-46, wyliczeniu wynagrodzenia za miesiąc luty k. 47, oświadczeniu k. 49, wypowiedzeniu umowy k. 50, wezwaniu do zapłaty k. 51-52, wiadomościach mailowych stron k. 53-54, kserokopiach akt Sądu Rejonowego w L.sygn. akt (...) k.76-185.

Powyższa analiza przebiegu postępowania przed Sądem I instancji, doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, że skarżący w apelacji trafnie zarzucił nieważność postępowania przed Sądem I instancji zaistniałą podczas rozprawy w dniu 1 grudnia 2014 roku.

Zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c., nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Przyjmuje się, że pozbawienie strony możliwości obrony należy oceniać przez pryzmat konkretnych okoliczności sprawy i nie należy go wiązać wyłącznie z sytuacją całkowitego wyłączenia strony od udziału w postępowaniu. Trzeba więc zauważyć, że przesłanką nieważności postępowania, ze względu na pozbawienie strony (uczestnika postępowania) możliwości obrony swych praw jest wykazanie związku przyczynowego między naruszeniem przepisu prawa, a tym pozbawieniem, nieistotnym jest natomiast, czy z czyjejkolwiek winy, oraz przez kogo prawo zostało naruszone, tj. czy było efektem działania sądu, strony przeciwnej, czy też osoby trzeciej (patrz. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2015 r. V CSK 528/14)

W orzecznictwie ukształtował się również pogląd, że nieważność postępowania występuje wówczas, gdy strona, wbrew swej woli zostaje faktycznie pozbawiona możliwości działania, w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tego uchybienia nie mogły być usunięte w dalszym toku procesu przed wydaniem w danej instancji merytorycznego orzeczenia (por. np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., sygn. akt III CKN 416/98, z dnia 10 stycznia 2001 r., sygn. akt I CKN 999/98 i z dnia 10 lipca 2002, II CKN 822/00, z dnia 10 czerwca 1974 r., sygn. akt II CR 155/74).

Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie, a to na skutek naruszenia m.in. przepisów art. 149 § 2 k.p.c. oraz art. 133 § 3 k.p.c. oraz 214 § 1 k.p.c. i art. 224 § 1 k.p.c., albowiem Sąd Rejonowy nie powiadomił pełnomocnika pozwanego o terminie rozprawy, która odbyła się w dniu 1 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy po wywołaniu rozprawy w dniu 1 grudnia 2014 r. początkowo błędnie uznał, że pełnomocnik pozwanego został prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy, ponieważ przesyłka była dwukrotnie awizowana. Przesyłka kierowana do pełnomocnika pozwanego istotnie była dwukrotnie awizowana, jednak nie można było w tym przypadku przyjąć domniemania skuteczności doręczenia przesyłki w trybie poprzez awizo zgodnie z przepisem art. 139 § 1 k.p.c., bowiem przesyłka ta została skierowana na niewłaściwy adres. Pełnomocnik pozwanego w odpowiedzi na apelację wyraźnie określił swój adres do doręczeń jako: ul. (...), (...)-(...) K., a tymczasem Sąd Rejonowy nadał do pełnomocnika przesyłkę zawierającą zawiadomienie o terminie rozprawy na nieaktualny adres, tj.: ul. (...), (...)-(...) K.. Sąd Rejonowy dostrzegł to uchybienie jeszcze na rozprawie w dniu 1 grudnia 2014 r., po przeprowadzeniu dowodu z przesłuchania powoda w charakterze strony i z tego względu wyznaczył nowy termin rozprawy i polecił zawiadomić o tym terminie pełnomocnika pozwanego na właściwy adres. Okoliczność, że pełnomocnik pozwanego został prawidłowo powiadomiony o terminie kolejnej rozprawy i się na niej nie stawił, nie zmienia faktu, że rozprawa z dnia 1 grudnia 2014 r. odbyła się w warunkach nieważności w rozumieniu przepisu art. 397 pkt 5 k.p.c. Obowiązkiem Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie było stwierdzenie braku powiadomienia pełnomocnika strony pozwanej o terminie rozprawy już po wywołaniu sprawy, a następnie zgodnie z art. 214 § 1 k.p.c. odroczenie rozprawy. Skoro Sąd, mimo zaistnienia powyższych okoliczności przeprowadził postępowanie dowodowe, to takie działanie Sądu stanowi o naruszeniu przepisów art. 214 § 1 k.p.c. w zw. z art. 133 § 3 k.p.c. i art. 149 § 2 k.p.c. ze skutkiem w postaci nieważności postępowania, o czym stanowi przepis art. 379 pkt 5 k.p.c.

W wyniku tych uchybień Sądu pozwany dowiedział się o przeprowadzeniu rozprawy w dniu 1 grudnia 2014 r. przez Sąd Rejonowy dopiero z treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. Uchybienia powyższe Sądu Rejonowego były w niniejszej sprawie szczególnie istotne dla skarżącego, bowiem powód w ramach przeprowadzenia dowodu z przesłuchania w charakterze strony sprecyzował swoje roszczenie o zapłatę wynagrodzenia, o czym pozwany dowiedział się również dopiero z treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. Uchybienia te doprowadziły nadto do sytuacji, że jedyny przeprowadzony przez Sąd Rejonowy dowód (z przesłuchania powoda w charakterze strony) został przeprowadzony w warunkach nieważności.

W konsekwencji należało stwierdzić, że wobec zaistnienia przesłanki nieważności postępowania, zaskarżone orzeczenie na mocy art. 386 § 2 k.p.c. podlega uchyleniu i przekazaniu do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w G., przy czym wraz z uchyleniem orzeczenia należy również znieść postępowanie w zakresie rozprawy odbytej w dniu 1 grudnia 2014 r.

Odnosząc się w tym miejscu do zarzutu apelacji wskazać trzeba, że bezzasadny okazał się zarzut naruszenia przepisu art. 187 k.p.c. oraz 207 § 1 i § 3 k.p.c., co którego to naruszenia miało dojść zdaniem pozwanego poprzez braku zobowiązania powoda do sprecyzowania żądania pozwu i określenia podstawy faktycznej powództwa przez powoda oraz wskazania dowodów i twierdzeń na jego poparcie, a także nie doręczenie pozwanemu odpisu pozwu wraz z dowodami na jego poparcie. Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd Rejonowy po przekazaniu sprawy do postępowania zwykłego nie miał obowiązku doręczenia pozwanemu odpisu pozwu wraz z dowodami na jego poparcie. Zakwalifikowanie sprawy niniejszej jako niespełniającej warunków z art. 476 k.p.c. przez Sąd Pracy, przy uznaniu cywilnoprawnego charakteru roszczenia, uzasadniało przekazanie sprawy do właściwego Sądu – czyli Sądu Rejonowego w G., Wydziału Cywilnego, ze względu na konieczność rozpoznania sprawy według przepisów o postępowaniu „zwykłym”, a nie w postępowaniu „odrębnym” jak to ma miejsce przed Sądem Pracy. Zmiana kwalifikacji sprawy nie spowodowała zatem konieczności ponownego wniesienia pozwu, czy też ponownego jego doręczenia. bezspornym jest, że pozwanemu doręczono odpis pozwu w postępowaniu przed Sądem Pracy, a skoro żaden przepis prawa nie przewidywał w sprawie niniejszej konieczności jego ponownego doręczenia, zarzuty pozwanego w tym zakresie są bezzasadne. Nie ma bowiem wątpliwości, że pozwany miał możliwość ustosunkowania się do twierdzeń pozwu w postępowaniu przed Sądem Pracy i z tej możliwości skorzystał.

W ocenie Sądu Okręgowego, zaskarżone orzeczenie podlegało również uchyleniu na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., ze względu na nierozpoznanie istoty sprawy przez Sąd I instancji oraz jednocześnie ze względu na okoliczność, że wydanie wyroku w sprawie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Zasadne okazały się zarzuty apelującego dotyczące wadliwości prowadzonego postępowania dowodowego przez Sąd I w niniejszej sprawie. W pierwszej kolejności należy w tym względzie zarzucić Sądowi, że samodzielnie nie przeprowadził postępowania dowodowego. Przeprowadzone na rozprawie w dniu 1 grudnia 2014 r. postępowanie dowodowe w postaci przesłuchania powoda w charakterze zostało dokonane w warunkach nieważności postępowanie i zostało z tego powodu zniesione.

Słusznie zatem apelujący zarzucał Sądowi naruszenie przepisów art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 236 k.p.c., ponieważ wydając orzeczenie Sąd Rejonowy oparł się jedynie na dowodach przeprowadzonych przed Sądem Rejonowym w L. w postępowaniu opatrzonym sygn. akt (...) i to bez formalnego dopuszczenia dowodu z dokumentów w przedmiotowej sprawie. Należy zgodzić się ze skarżącym, że w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd I instancji odtworzył jedynie ustalenia faktyczne i ocenę dowodów dokonaną przez Sąd Rejonowy w L. w tym postępowaniu, które było prowadzone w kierunku o ustalenia istnienia stosunku pracy oraz oceny zasadności roszczeń związanych stricte ze stosunkiem pracy.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że Sąd Rejonowy naruszył w sposób istotny zasadę bezpośredniości, która stanowi jedną z naczelnych zasad postępowania cywilnego. Zasada bezpośredniości jest wyrażona w art. 235 § 1 k.p.c., zgodnie z którym postępowanie dowodowe odbywa się przed sądem orzekającym, chyba że sprzeciwia się temu charakter dowodu albo wzgląd na poważne niedogodności lub niewspółmierność kosztów w stosunku do

przedmiotu sporu. Zasada ta dotyczy reguł zapoznania się sądu z materiałem procesowym. Zgodnie z nią, sąd orzekający w procesie cywilnym bezpośrednio zapoznaje się z całym materiałem zgromadzonym w sprawie, w tym - dowody przeprowadza się bezpośrednio przed sądem orzekającym. Tylko bezpośrednie zetknięcie się sądu orzekającego ze stronami, świadkami, biegłymi i dowodami rzeczowymi zapewnia sądowi możliwość poczynienia odpowiednich spostrzeżeń, istotnych dla oceny wiarygodności i mocy dowodów. Kierując się zatem naczelną zasadą procesu cywilnego, jaką jest zasada bezpośredniości, w przekonaniu Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy winien przeprowadzić samodzielnie postępowanie dowodowe w sprawie, w tym w zakresie wniosków dowodowych złożonych przez pozwanego w odpowiedzi na pozew i na okoliczności adekwatne do przedmiotu niniejszego postępowania, a jedynie niejako posiłkowo wspierać się ustaleniami i ocenami poczynionymi przez Sąd Pracy (Sąd Rejonowy w L., prowadzący postępowanie opatrzone sygn. akt (...)), gdzie przeprowadzane dowody miały na celu ustalenie, czy pomiędzy stronami zawiązał się stosunek pracy.

Ze względów praktycznych, a także z uwagi na reguły ekonomii procesowej, zasada bezpośredniości nie może być stosowana w sposób bezwzględny, toteż na gruncie postępowania cywilnego występują pewne wyjątki od tej zasady. Postępowanie dowodowe powinno być przeprowadzone bezpośrednio przed sądem orzekającym, z zastrzeżeniem § 2 art. 235 k.p.c. Nie znaczy to jednak, że sąd orzekający nie może oprzeć się na dowodach przeprowadzonych w innej sprawie, jednak dowody te winny być dopuszczone formalnie i w sposób zgodny z przepisami procedury cywilnej.

W orzecznictwie wskazuje się, że dokonanie przez sąd ustaleń faktycznych w oparciu o dowody, które nie zostały w formalny sposób dopuszczone i przeprowadzone na rozprawie, narusza ogólne reguły postępowania dowodowego w zakresie bezpośredniości, jawności, równości stron i kontrydiktoryjności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 r., sygn. akt I PKN 571/00, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt II UK 467/13). Za naruszenie art. 235 k.p.c. można uznać taką sytuację, w której Sąd Rejonowy odstąpił od reguł przeprowadzenia postępowania dowodowego przed sądem orzekającym i nie wydał postanowienia dowodowego. Postanowienie takie powinien sąd wydać w każdym przypadku przeprowadzenia dowodu, także dopuszczając dowód nie wskazany przez strony z urzędu. Przyznanie przez Sąd Rejonowy mocy dowodom przeprowadzonym bez zachowania reguł postępowania dowodowego narusza również zasadę swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2005 r., sygn. akt III CK 271/04).

W najnowszym zaś orzecznictwie przyjmuje się z kolei, że przeprowadzenie dowodu bez wydania postanowienia przewidzianego w art. 236 k.p.c. nie jest z reguły uchybieniem mogącym mieć wpływ na wynik sprawy, jeżeli można przyjąć w sposób dostatecznie pewny, że zebrany i rozpatrzony materiał dowodowy będący podstawą orzekania podlegał regułom kontrydiktoryjności procesu. Musi być tu spełniony wymóg, żeby poszczególne dowody przedstawiane przez jedną stronę mogły być poznane przez stronę drugą, a w wypadku przeprowadzenia dowodu z urzędu - przez obie strony (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt III CSK 92/14). Poza tym, przeprowadzenie dowodu z akt innej sprawy winno polegać na ujawnieniu treści poszczególnych dokumentów - mających stanowić podstawę ustaleń w sprawie cywilnej - w taki sposób, aby strony mogły się ustosunkować do treści każdego z tych dokumentów i zgłosić stosowne wnioski (patrz. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2003 r., sygn. akt IV CK 212/02).

W niniejszej sprawie dowody, na podstawie których Sąd Rejonowy poczynił ustalenia i oparł swoje rozstrzygnięcie stały się wiadome stronom dopiero po zaznajomieniu się z pisemnymi motywami zaskarżonego wyroku. Powołanie się zatem na te dowody w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku narusza art. 210 § 3 k.p.c., art. 235 k.p.c. i art. 236 k.p.c., a także art. 316 § 2 k.p.c. skoro rozprawa nie obejmowała w odniesieniu do tych dokumentów postępowania dowodowego i roztrząsania jego wyników przez obie strony. Wobec powyższego strony nie miały możliwości ustosunkowania się do przeprowadzonych przez Sąd I instancji dowodów, ani nie mogły złożyć z tego względu stosownych wniosków dowodowych, co przeczy z kolei zasadzie kontrydiktoryjności.

Reasumując, przedstawione wyżej okoliczności pozwalają na ocenę, że Sąd Rejonowy naruszył podstawowe zasady prowadzenia postępowania dowodowego i przeprowadzenia rozprawy, a uchybienia te postrzegać trzeba jako prowadzące do ograniczenia możliwości obrony praw obu stron niniejszego procesu. W rezultacie powyższych uchybień,

zdaniem Sadu Okręgowego, zasadny okazał się zarzut, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Przeprowadzone na terminie rozprawy w dniu 1 grudnia 2014 r. postępowanie dowodowe nie mogło bowiem stanowić elementów materiału dowodowego w oparciu o który skonstruować można stan faktyczny w sprawie, ze względu na zniesienie postępowania w tym zakresie. Pozostałe zaś ustalenia faktyczne zostały dokonane przez Sąd I instancji zostały odtworzone jedynie na podstawie ustaleń poczynionych przez Sąd Pracy. Takie postępowanie Sądu nie prowadziło do rozpoznania istoty roszczenia będącego podstawą powództwa. Biorąc pod uwagę powyższe, nie ma również wątpliwości co do tego, że wydanie wyroku w sprawie niniejszej będzie możliwe dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w całości. Aktualnie Sąd nie dysponuje materiałem dowodowym, pozwalającym na wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia w sprawie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 386 § 2 i 4 uchylił zaskarżone orzeczenie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w G. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania. Jednocześnie ze względu na stwierdzenie nieważności postępowania, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. zniósł postępowanie w zakresie rozprawy odbytej przed Sądem Rejonowym w G. w dniu 1 grudnia 2014 r.

Stwierdzenie nieważności postępowania oraz konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości przed Sądem I instancji, czyni zbędnym i przedwczesnym ustosunkowywanie się do pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji, a odnoszących się do meritum sprawy.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy zadaniem Sądu Rejonowego będzie przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości i w sposób zgodny z wymogami procedury cywilnej w tym zakresie, biorąc również pod uwagę wnioski dowodowe składane w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy w L., Wydział Pracy. Sąd przeprowadzi samodzielnie postępowanie dowodowe, kierując się zasadą bezpośredniości i z poszanowaniem zasady kontrydiktoryjności. Rzeczą Sądu będzie również właściwa oceną całego materiału dowodowego, w powiązaniu z treścią żądania sformułowanego przez powoda w pozwie i dalszych pismach procesowych oraz orzeczenie o kosztach postępowania, w tym kosztach postępowania odwoławczego (art. 108 § 1 k.p.c.)

/-/ Joanna Andrzejak-Kruk /-/ Agata Szlingiert /-/ Brygida Łagodzińska